overgangsmaatregel was geweest. Door Art. XI in de Kerkenorde te handhaven als *Goddelijk recht*, toonden ze het tegendeel.

Trouwens, het Woord Gods laat hieromtrent ook geen twijfel over.

Indien Paulus aan de gemeente van Corinthe geschreven had: Broeders, aangezien de Overheid voor het onderhoud uwer Dienaren niet zorgen wil, moet gij zelf uit barmhartigheid hen onderhouden, dan had Ds. Sikkel volkomen gelijk.

Maar niet alleen, dat daarvan in I Cor. 9 geen woord staat, de bewijsvoering van den Apostel sluit zelfs elke gedachte aan een overgangstoestand uit.

Paulus beroept zich toch in de eerste plaats op *de natuurlijke orde der Schepping*. De wijngaardenier eet van de vrucht van *zijn wijnstok*. De herder eet van de melk *zijner kudde* Hij verwijst vervolgens naar wat de *wet Gods* reeds bij Israël bepaalde: wie het altaar bedient, zal met het altaar deelen. Hij zegt eindelijk, dat Christus het alzoo verordend heeft als een blijvende insetting: wie het evangelie bedient, zal van het evangelie leven. En daarom houdt hij aan de gemeente voor, dat ze van Godswege *schuldig* is, voor het onderhoud harer Dienaren te zorgen.

Bij een „overgangstoestand" nu kan men zich niet op de *natuurlijke orde der dingen* beroepen, gelijk de Apostel Paulus hier doet, en zou heel dit betoog geen zin hebben Waar de Apostel dezen plicht der gemeente afleidt uit de *natuurorde*, uit de *wet der ceremoniën* voor Israël en *uit Christus eigen woord*, daar blijkt, dat we hier niet met een noodmaatregel, maar met een altijd geldende Goddelijke ordinantie te doen hebben, gelijk Voetius terecht opmerkt.

En wat nu eindelijk het argument betreft, dat er destijds geen Christelijke Overheid was en de Apostel daarom op de Overheid de taak niet kon leggen, om voor het brood der Kerk te zorgen, meenen we te kunnen volstaan met hetzelfde antwoord, dat onze vaderen eens aan de Libertijnsche Regenten gaven, toen deze, zij het dan ook in een andere zaak, dezelfde exceptie hadden opgeworpen: „Hiertegen geldt niet de exceptie, dat dit alleen heeft plaats gehad, dewijl de Kerk nog was onder de heidensche Overheid. Want vooreerst geven de Apostelen niet eenen regel, welke *voor dien tijd alleen zou dienen*, maar die ook in het toekomende voor altijd in de Kerk zou onderhouden worden. En ten andere is het ook opmerkelijk, dat niet bewezen kan worden, dat zoo ergens, ten tijde der Apostelen, een Overheid Christen is geworden, aan deze dit recht van de Apostelen is overgegeven, of dat zij 't zelve hebben aangenomen, maar wel het contrarie is blijkende uit het exempel van Sergius Paulus, tot het geloof in Christus gekomen zijnde den welken, niettegenstaande hij *stadhouder* van Cyprus was, zoo heeft Paulus hem (deze zorg) niet aanbevolen."

Of liever, want op dit voorbeeld van Sergius Paulus, hoe snedig ook opgemerkt, willen we niet te sterken nadruk leggen, de Apostel Paulus heeft in Rom. XIII zich zeer beslist uitgelaten over het gezag, de roeping en de taak der Overheid. Wat hij daar schreef is zelfs het fundament van onze Christelijke staatsbeschouwing. Maar noch daar noch elders, waar over de Overheidstaak in het Nieuwe Testament gehandeld wordt, wordt haar ooit opgedragen voor het brood der Kerk te zorgen.

„Naardien dan, zoo besluiten we met onze vaderen, uit den Woorde Gods geen andere regel kan voortgebracht worden, zoo moet noodzakelijk volgen, dat de regel, dien Christus en de Apostelen ons hebben gegeven, in Gods Kerk moet perpetueel (altijd geldend) zijn."

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen een postwissel van D. te S. voor Kootwijks scholen postmerk Amsterdam. Dringend verzoeken wij onzen vrienden toch weder eens aan onze scholen te willen gedenken, want de zorgen die ons drukken, zijn zwaar.

D. HULLEMAN,
Kootwijk. *Penningmeester.*

Leestafel.

1. Mr. Frans Erens. *De Navolging Christi* van Thomas a Kempis uit het Latijn. Amsterdam. S. L. van Looy, 1907.

Een nieuwe vertaling van de *Imitatie*, het werk van den mysticus der middeleeuwsche Kerk, dat niet alleen in Roomsche, maar ook in Protestantsche kringen nog altijd geliefd is.

Met zorg en liefde heeft Erens zich van zijn taak gekweten. Er bestaan vele vertalingen van de Imitatie, ook in onze taal. Van Protestantsche zijde kan ik wijzen op die van Haasbroek. Deze vertaling van Roomsche zijde tracht echter het oorspronkelijke vooral zoo weer te geven, dat het rythme behouden bleef, iets wat bij de andere Nederlandsche overzettingen niet, of althans niet genoegzaam, tot zijn recht kwam. Mr. Erens van Scharsberg schrijft dan ook in zijn Voorrede: „wat mij de taak deed aanvaarden, was de overweging, dat er bij ons geene (traductie) bestaat, die naar mijne meening aan het rythme genoegzaam, recht laat wedervaren. En toch eischt het origineel een rytmische vertolking, niet eene in vers, (hetgeen de maat zou overschrijden) maar een overbrengen in volzinnen, waaraan de vaste cadans niet zou ontbreken."

Het wil mij voorkomen, dat dit den heer Erens uitnemend gelukt is.

De tekst, dien hij aan zijn vertaling ten grondslag legde, was die van Dr. Pohl, de geleerde, die gedurende achttien jaren in het Kempis vraagstuk heeft gewerkt.

Aan zijn vertaling laat Erens, zooals ik reeds mededeelde, een *Voorrede* vooraf gaan.

Een leeswaardig stuk, ook voor den stand van het Kempis-vraagstuk.

Naar men toch weet, is in den loop der tijden aan meer dan dertig auteurs de Imitatie toegeschreven.

De zooeven door mij genoemde Dr. Pohl is thans bezig met een boek over het leven en de werken van Thomas a Kempis, waarin hij het auteurschap der *Imitatie* voor onzen landgenoot, die te Kempen in de Rhijnprovincie werd geboren en monnik van den Agnietenberg was, hoopt te handhaven. Dan, ook afgezien van de Kempis quaestie blijft de Imitatie een der schoonste werken uit de christelijke mystiek. Gelijk bekend is, bestaat het werk uit *vier* boeken. Het eerste: Vermaningen dienstig voor het geestelijk leven; het tweede: Vermaningen tot het innerlijk leven; het derde: Over den inwendigen troost; het vierde: Over het sacrament des altaars. Mr. Erens, die voor zijn nieuwe vertaling van dit in eminenten zin katholieke werk, ook op protestantsche lezers rekent, zegt in zijn voorrede: „De bijbelcitaten zijn naar de Vulgata aangeteekend, daar de auteur der Imitatie zich in zijn tekst daaraan houdt. De door mij aangehaalde bijbelplaatsen wijken echter niet af van de Hollandsche Statenvertaling, zoodat ook de Protestantsche lezers ze in hun bijbel kunnen vinden."

De typographische uitvoering dezer nieuwe vertaling is in meer dan een zin kostelijk. De heer C. A. Lion Cachet, de artistieke neef van wijlen mijn vriend Ds F. Lion Cachet, voorzag het met versierde initialen en bandteekening

2. Ou Oom Jan. *„Sewe Duitwelt en Wat Hulle Gideen Het." Schetse uit de Afrikaanse Buitelewe.* Tweede Druk. „Het Westen" — Drukkerij, Potchefstroom 1907.

Dit werkje is van Prof. Jan Lion Cachet, dien ik voor nu 'n kleine twintig jaar het genoegen had, ten huize van zijn broeder, in Rotterdam te ontmoeten. De zeven duivels zijn de geld-, lieg-, praat-, drank-, spog- of pronk-, afgunst- en baas- of huichelarijduivel, waarmede dan evenzoovele vormen van de zonde zijn bedoeld. De geachte schrijver, zegt hier rake en ware dingen, die getuigen van zijn diepe kennis van het menschelijk hart. De zeven verhalen uit het Afrikaansche volksleven tintelen van geest en humor, maar ook getuigen zij van de oprechte Godsvrucht van den schrijver.

Ik kan dit stuk „Afrikaanse litteratuur" ook aan onze lezers ten zeerste aanbevelen. Met wat inspanning is de taal, die Lion Cachet hier schrijft, zeer goed te verstaan.

En ook uit een oogpunt van taal is dit werkje van belang. Bij de toezending van het exemplaar ter recensie ontving ik een gehectografeerd stuk, dat ik hier laat afdrukken: „Ieder die belang stelt in Afrikaans als taal, hetzij als voor- of tegenstander, behoort van dit boek kennis te nemen. Zend uw orders en maak geldorders betaalbaar aan Jan Lion Cachet Czn. Bethulie, Oranje Rivier Kolonie.

3. Pastor Ludwig Schneller, *Vader Schneller, een patriarch der evangelische zending in het heilige land.* Uit het Hoogduitsch door *K. Freudenberg.* Uitgegeven (in exploitatie) bij J. M. Bredée te Rotterdam 1908.

Van deze in het Duitsch geschreven biographie van Johann Ludwig Schneller, geboren 1820 gestorven 1896, heeft de heer R. Freudenberg te Hilversum een goede Nederlandsche vertaling gegeven. Dr. J. Th. de Visser gaf daar een inleidend woord bij.

Dit is een boek voor de vrienden der zending. Een verrijking van de zendingslitteratuur.

Schneller heeft als zendeling gearbeid in Palestina.

Hij stichtte een weeshuis, waar geregeld 200 kinderen worden opgevoed, onderwijs ontvangen en ambachten leeren. In Bethlehem vormde hij een Arabisch-Evangelische gemeente. Het oude land der Philistijnen werd door zijn toedoen een landbouw-kolonie rijk, waar een boerenstand werd gekweekt. Ieder jaar reisde hij het Heilige Land rond, om de weezen, die hunne bestemming hadden bereikt, op te zoeken en het herdersoog over die schapen te laten gaan.

Zijn zoon Ludwig, predikant te Keulen, heeft dit rijke leven met piëteit beschreven. Het boek geeft ons eerst *De jeugd en leerjaren*, dan *In betrekking* en eindelijk de *Meesterjaren*.

Bij de levensbeschrijving van zijn vader voegde Ds. Schneller, die van zijn moeder: *Magdalena Schneller, geboren Böhringer*, toe.

Belangrijk ook voor de beteekenis van de vrouw in de zending.

Het boek is versierd met tal van goedgeslaagde afbeeldingen.

4. Dr. W. H. Nieuwhuis. *Twee vragen des Tijds.* Te Kampen bij J. H. Kok, 1907.

Een boek van maar 96 bladzijden, doch waarvan de belangrijkheid in omgekeerde verhouding staat tot de kortheid. Dr. Nieuwhuis bespreekt hier eerst, naar het Duitsche werk van Dr. E. Denert, *Christus en de natuurwetenschap.* Na een *Inleiding* handelt hij over: Toestand der natuurwetenschap in de Oudheid en in de Middeleeuwen; Christus' standpunt ten opzichte der natuurwetenschap; Christus' uitspraken op het gebied der natuur; Christus' daden op het gebied der natuur.

Daarna wordt door Dr. Nieuwhuis *De leer van Darwin* beknopt uiteengezet en bestreden. Ook hier eerst een Inleiding, dan de afstammingsleer, de leer der natuurkeus, verder de bezwaren en eindelijk het besluit.

Hier is een vakman aan het woord, die tevens een geloovige is. Inzonderheid aan studenten in de natuurwetenschappen, maar ook aan alle die belangstellen in „deze twee vragen des tijds", zij dit werkje ten zeerste aanbevolen.

In kort bestek wordt hier veel gegeven.

Vereenigingsleven.

MEDISCHE ZENDING.

Sinds men ingezien heeft, dat de Zending in onze Oost, ook die der Gereformeerde Kerken, den geneeskundigen dienst onafwijsbaar noodig heeft, om kringen voor zich te ontsluiten, die zonder dien voor haar gesloten zouden blijven, heeft de zoogenaamde medische zending een snelle uitbreiding verkregen, waaraan — dit mag er wel meteen aan toegevoegd worden — het succes ten opzichte van de uitbreiding van Gods Koninkrijk in de betrokken kringen zeer zeker wel geëvenredigd is.

Op dien vooruitgang van den geneeskundigen tak der Zending van de Gereformeerde Kerken, wees Dr. Scheurer kort geleden in een schoone rede, door hem gehouden voor de jaarvergadering van de *Vereeniging voor den Medischen Dienst op het Zendingsterrein der Gref. Kerken van Utrecht en Gelderland.*

Dr. Scheurer sprak ongeveer aldus:

Gaan we eens naar Poerbolinggo. Ds. Kuyaenaars is daar plotseling weggenomen uit zijn heerlijken arbeid. Zijn stof is daar geborgen tot den dag der opstanding. Zijn helper zei zoo terecht: toen hij kwam vond hij den tuin vol onkruid, doornen en distelen, hij begon den hof te zuiveren en te planten en van een omheining te voorzien, en nu het zal gaan groeien in den tuin, neemt de Heere dezen tuinman weg, o dat de Christenen in Holland spoedig een anderen tuinman zenden om zijn werk voort te zetten. Hoe tintelde het oog van dezen missionairen dienaar als hij sprak over de toekomst, wanneer hij zijn plannen besprak om daar een medische zending in te richten. Reeds rond hij die plannen naar de kerk van Rotterdam; moge straks zijn plaatsvervanger ze voor de medische zending ten uitvoer brengen. Trekken we nu naar Wonosobo. Ds. Netelenbos is daar druk bezig met hout en steen en kalk te verzamelen. Hij bouwt er een ziekenhuis. En als ge hem met verbazing vraagt: maar is dat nu het werk van den dienaar des Woords, dan ziet hij even naar u op en zegt: ja zoo moet het hier nu eenmaal, het gaat niet anders en hij tijgt weer aan den arbeid voor zijn medische zending. Moge hij spoedig een missionairen arts naast zich zien. Nu eid ik u naar Keboemen en nauwelijks hebt ge daar Ds. van Dijk ontmoet, of het ziekenhuis te Krakal komt ter tafel. Deze missionaire dienaar zal u met zijn aangeboren ernst zeggen: zwaar gij het Woord wilt brengen moet ge zorgen dat het ook *gehoord* wordt en daarom moet ge medische zending inrichten op uw terreins. Zetten we nu de reis voort van Keboemen naar Djokja. Daar is thans een hospitaal met 2 doktoren, 2 Europeesche verpleegsters, een gediplomeerde vroedvrouw en een aantal inlandsche verpleegsters en verplegers.

Er zijn 130 bedden in dat ziekenhuis en op de polykliniek worden per jaar een 40 000 menschen behandeld Dag aan dag wordt daardoor een groote schare gebracht onder het Woord. Anders, als die medische dienst er niet was, zou Ds. Zwaan moeite hebben er een enkele te bereiken; nu komen er dagelijks van zelf scharen van menschen onder de prediking des Evangelies. Toen we kwamen waren er slechts enkele Sadrach-christenen en nu zulk een gemeente, dat is door middel van de medische zending. En richten we nu ten laatste nog een blik op Soemba. Wat heeft br. Wielenga daar het eerst gebouwd? Een kerk of een school of een huis voor hem zelf? Neen, een ziekenhuis was het eerste, dat hij oprichtte en door de medische zending krijgt hij nu ingang onder de Soembaneezen.

Tot zoover Dr. Scheurer.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat men ook in Gelderland en Utrecht de zaak der medische zending heeft ter hand genomen — en aanvankelijk niet zonder succes — om door de geneeskundige hulp ook op het terrein, waarop Ds. Ingwersen arbeidt, voor de prediking van het Evangelie den weg te bereiden, en haar te steunen.

In Zeist, aan welke plaats de eere te beurt viel, het eerst van alle plaatsen in Nederland, haren herder en leeraar af te staan voor de zending der Gereformeerde Kerken, werd in 1905 het initiatief genomen tot oprichting van de vereeniging, welke hierboven reeds werd genoemd.

Op een vraag van het voorloopig Comité voor deze vereeniging, verklaarde de kerkeraad van Utrecht zich bereid, een medischen hulpdienst op haar zendingsterrein in te stellen, indien de daartoe definitief op te richten vereeniging dit financieel mogelijk maakte, zoowel voor wat de oprichting als de instandhouding betrof.

Naar aanleiding van deze bereidverklaring toog men aan het werk, zoodat op 31 October 1906 de oprichting een voldongen feit kon worden.

Het succes, dat men in het eerste jaar reeds bereikte, was van dien aard, dat toen op 12 September 1907 de eerste jaarvergadering te Arnhem gehouden werd, de secretaresse een in vele opzichten verblijdend verslag der vereeniging kon geven.

Zij deelde mede, dat de Vereeniging nu 190 leden sterk was en er in Utrecht in 31 plaatsen, in Gelderland in 17 gemeenten voor den Med. Dienst gewerkt werd; in 8 plaatsen kwam men reeds tot comitévorming.

Op verschillende wijzen trachtte men de gelden te verzamelen, in sommige plaatsen ging het door vaste bijdragen (jaarl., halfj., 3 maand.); elders had men veel succes met het doen rondgaan van busjes of met het houden van baars. Wel leerden de cijfers, dat in Utrecht de arbeid veel krachtiger werd ter hand genomen dan in Gelderland (Utrecht telt 150 leden Gelderland slechts 40) maar hieruit mocht men niet afleiden dat de leden in Gelderland met minder ijver arbeidden. Het viel echter zeer te betreuren, dat daar nog zoo weinigen hunne krachten aan de zaak gaven.

Uit het verslag der penningmeesteresse bleek, dat na aftrek der onkosten in 1906 ƒ 328.16½ werd verrameld en in het eerste halfjaar van 1907 ƒ 410.41 werd bijeengebracht, zoodat er een totaal van ƒ 738.57½ in kas was.

Op dezelfde jaarvergadering werd tevens ernstig de vraag onder de oogen gezien, of men met het streven, te geraken tot oprichting van een eigen hospitaal op Utrecht's zendingsveld, niet zou gaan concurreeren met de vereeniging Scheurer's Hospitaal.

Dr. Scheurer drong er terecht op aan, dat men contact zou zoeken met deze vereeniging, die door de wijze van haar ontstaan, en door de uitbreiding van haar hospitaal, een eigen beteekenis heeft voor het geheele zendingsterrein en op aller steun dan ook recht heeft.

Concurrentie mag er ten dezen opzichte natuurlijk niet bestaan. Integendeel is groote eensgezindheid en eendrachtige samenwerking, zoowel hier in het vaderland, als op het terrein van den arbeid zelve, allereerste eisch voor het welslagen van den geheelen medischen zendingsdienst.

Maar, onder beding van voldoening aan dezen klemmenden eisch, is het in hooge mate toe te juichen, dat allerwegen vereenigingen de zaak der geneeskundige zendingshulp krachtig bevorderen.

Moge dan ook de jonge Utrechtsch Geldersche vereeniging in dezen nuttig en gezegend werkzaam zijn.

Officieele Berichten.

De deputaten, door de l.g. Generale Synode belast met de opdracht om „een nieuwe overeenkomst, rakende het Verband tusschen de Geref. Kerken en de Theol. Faculteit der Vrije Universiteit, te ontwerpen, en dit concept vóór 1 Febr. 1908 aan de Kerken te zenden", hebben het door hen ontworpen concept aan de Kerken verzonden. Aan Kerken, die geen exemplaar mochten hebben ontvangen, zal, na kennisgeving aan ondergeteekende, alsnog een exemplaar gezonden worden.

W. Breukelaar.

Zaandam, 21 Jan. 1908.

Zondag 19 Jan. was voor de Gereformeerde Kerk van Charlois een blijde dag. Na des voormiddags door Ds. N. Diemer van Dronrijp tot zijn dienstwerk te zijn ingeleid met eene leerrede over Mathëüs 5 : 14—16, verbond zich Ds. A. Hoeneveld, van Kockengen overgekomen, des avonds aan de gemeente, daartoe bedienende het woord uit 2 Corinthen 4 : 5, als daarin geteekend vindende de rechte kenmerken van een oprecht Dienaar des Evangelies.

Biddende dat de Heere den arbeid van dezen dienstknecht tot rijken zegen stelle voor de gemeente te dezer plaatse, dankt de Kerkeraad de Bro. D. d. W., die haar tijdens de vacature in het Woord en de Sacramenten hebben gediend.

Namens den Kerkeraad:

L. Blok Hzn., *scriba.*

Agendum van de vergadering der classis Gouda te Gouda op 4 Febr. 1908, des voormiddags 9 uur.

1. Opening door den praeses der roepende Kerk.
2. Nazien credentiebrieven en instructiën.
3. Notulen vorige vergadering.
4. Ingekomen stukken: a. Voorstel der Kerk van Onderkerk a/d IJsel, ter vermeerdering der vacatuurbeurten voor de vacante Kerken. b. Schrijven van Br. W. de J. te Lekkerkerk.
5. Peremptoir examen van cand. Kamper, ber. Pred. te Haastrecht. Exegese: Psalm 27 en Jesaja 27; Philipp. 2 en Rom. 5.
6. Bespreking oprichting classikale *Kerkbode*.
7. Rekening en verantwoording van den questor (art. 15 Huish. regl.)
8. Behandeling van instructiën.
9. Regeling consulentschappen en vacatuurbeurten
10. Financiën: Hulpbeh. Kerken en classiskosten. Collecten: Prov. Weeshuis en Theol. School.
11. Rondvraag art. 41 K. O.
12. Aanwijzing roepende kerk.
13. Sluiting.

Namens de roepende kerk
Nieuwerkerk a/d IJsel:
G. Dalhuijsen, *praeses.*
A. van Leeuwen, *scriba.*

Deputaten voor art. 11 en 14 (Hulpbeh. Kerken en Emerit. pred.) in Zuid Holland (Zuidelijk gedeelte) berichten, dat zij half Maart c.k. vergaderen.

Aanvragen, vergezeld van classikaal advies, te zenden aan:

Ds. M. H. K. Mol, *secr. pers.*
Zwartewaal, 20 Jan. 1908.

Vergadering der classis Amersfoort, 14 Jan. 1908.

1. De vergadering wordt door den praeses op gebruikelijke wijze geopend.
2. Daarna worden de credentiebrieven onderzocht, waaruit blijkt dat alle kerken wettig zijn vertegenwoordigd.

Aan twee diakenen wordt keurstem verleend.

3. De notulen worden gelezen en goedgekeurd.
4. Ingekomen is een verzoek van twee gezinnen, behoorende bij de kerk van Baarn, om voortaan zich te mogen voegen bij de kerk van Soest.

De classis besluit, de toelichting van de kerk van Baarn gehoord, op verzoek dier kerk de grenscheiding zoo te wijzigen, dat deze gezinnen voortaan onder de kerk van Soest zullen behooren. Als grenslijn wordt aangewezen de Raamgracht.

5. De classis besluit een bezwaarschrift uit een der kerken te beantwoorden.
6. Een protest van een br. uit een andere kerk wordt behandeld.
7. De begrooting der zending over het jaar 1908 zal den kerkeraden toegezonden worden, en op eene volgende vergadering beslist over de 50 pCt. verhooging, terwijl de deputaat gemachtigd wordt voor het eerste halfjaar de verhooging te storten.

De classis spreekt ook nog de wenschelijkheid uit, dat de kerk van Utrecht voortaan aan al de saamwerkende kerken eene gedrukte begrooting zal toezenden.

8. De commissies, benoemd tot het nazien der verschillende kerkboeken, rapporteeren deze alle in orde te hebben bevonden.
9. Over den steun, aan twee hulpbehoevende kerken te verleenen, zal in de volgende vergadering worden beslist, nadat door die kerken eene schuttelijke begrooting over 1908 is ingediend.
10. De vraag voor wier rekening de dienaar des Woords is gedurende den tijd tusschen zijn „afscheid" in de eene en zijn „intrede" in de andere kerk, wordt beantwoord met verwijzing naar de acte van ontslag, en geadviseerd een voorstel dienaangaande op de volgende vergadering te brengen.
11. Bij de rondvraag naar art. 41 K. O. wordt aan eene kerk advies verstrekt inzake het doopen van een kind, wiens ouders daar zijn komen wonen.
12. De attesten van Ds. v. Andel, ber. pred. te Baarn, zijn door de kerken Amerstoort A en B geapprobeerd.
13. Aangaande de ineensmelting te Amersfoort A en B wordt medegedeeld, dat de toestand nog dezelfde is. De hoop, verleden jaar uitgesproken, is nog niet vervuld.

In denzelfden zin wordt van de kerken Bunschoten A en B gerapporteerd.

Op ernstige behandeling dezer zaak door de betrokken kerkeraden wordt zeer aangedrongen.

14. In nog niet ontkomen kerken wordt niet gearbeid.
15. Op het verzoek van „Effatha" tot oprichting van een ondersteuningskas ter verpleging van behoeftige doofstommen, is door de meeste kerken gunstig beslist. Om deze zaak met de classis Breukelen en Utrecht nader voor te bereiden, worden benoemd de hr. D. Voigt, oud. A. Eggink en diak. G. v. d. Woerd.
16. De hulpbeh. kerk van Duisburg wordt aan de kerken zeer aanbevolen.
17. De vacante kerk van Maartendijk zal in Januari gediend worden door Ds. J. Koppe, in Febr. door Ds. W. den Hengst en in Maart door Ds. A. Lanting; die van Renswoude in Jan. door Ds. J. C. Voigt, in Febr. door Ds A. M. Donner en in Maart door Ds. H. J. Horjus.
18. Roepende kerk voor de volgende vergadering is Maartensdijk.
19. De vergadering wordt door den assessor met dankzegging gesloten.

Op last der vergadering,
H. Terhune.

Buitenland

Frankrijk. Het jongste congres van vrijdenkers.

De onlangs te Parijs gehouden vergadering van vrijdenkers heeft, volgens den *Courier van Genève*, aan de senatoren en leden van de Kamer van Afgevaardigden te verzoeken, een wetsontwerp in te dienen, waarbij het den ouders verboden wordt hunne kinderen te laten doopen en de eerste communie te laten doen. Dit is natuurlijk in strijd met de vrijheid van conscientie; over een kind moet niet beschikt worden voordat het tot jaren des onderscheids gekomen is. Voorts sprak het congres den wensch uit, dat de burgerlijke gemeente alleen het recht zal bezitten om de klokken te laten luiden. Ook zou het dragen van de soutane (het priesterkleed) verboden moeten worden. Ten slotte besloot het congres, dat alle leden van de vrijdenkersgroep, die aan de een of andere Godsdienstige samenkomst deelnamen, in de organen der vrijdenkers zouden gesignaleerd worden. Alle leden behoorden te weten, dat zij onder geen enkele omstandigheid aan een Godsdienstige handeling zouden deelnemen.

Het spreekt wel vanzelf, dat deze wenschen nog niet aanstonds in vervulling gaan. Doch men kan er op rekenen, dat wanneer de macht der anti clericalen niet gebroken wordt, het te verwachten is dat het met de individueele vrijheid niet nauw zal genomen worden.

Natuurlijk werd op dit congres ook de houding van den gouverneur van Madagascar Augagneur ter sprake gebracht en hem alle lof voor zijn optreden toegezwaaid; daarentegen goot men de fiolen van zijn toorn uit over den heer de Pressensé, die uit naam van „den Bond voor de rechten van den mensch", zoo moedig voor de onderdrukte Protestantsche missie opkwam. Men noemde hem een verkapten Protestant. Gelijk men weet is de heer de Pressensé van Protestantsche afkomst, al heeft hij de belijdenis zijner vaderen verloochend. Evenwel is „om der wille der gerechtigheid" een commissie ingesteld, welke de tegen de Pressensé ingebrachte aanklacht zal onderzoeken, om hem gelegenheid te geven zich te rechtvaardigen.

Doch wij vreezen, dat de Pressensé, in wien het Protestantsch bloed nog genoeg spreekt om een onderdrukking als op Madagascar plaats heeft te veroordeelen, door zijn geestverwanten in naam der vrijheid zal veroordeeld blijven.

Gemengd Nieuws.

Het werk des Heeren in Korea. Korea was, niet lang geleden een land ontoegankelijk voor zendelingen. Thans is het een der meest belovende zendingsvelden. De Heere heeft aldaar groote dingen gedaan. Een jaar geleden telde men in verband met de Presbyteriaansche Kerk 628 vergaderplaatsen voor openbaren eeredienst. Dit jaar is het getal geklommen tot 767, d. i. 139 of 22 per cent meer. Gedurende dit jaar is het getal Christenen toegenomen van 44 487 tot 59,787; een groei van 15 200 of 34 per cent. De kerken, die uit de heidenen gewonnen worden, zijn metterdaad zendingskerken, want ieder belijder, die tot den disch des Heeren wordt toegelaten, belooft, dat hij met zijne buren zal spreken over het Evangelie. In het jaar 1887 werd het nachtmaal des Heeren voor den eersten keer bediend, en er waren slechts zeven Koreanen, die er aan deel namen, en thans zijn er althans in verband met de Presbyteriaansche kerk 15000 geregelde avondmaalgangers. De berichtgever, aan wien ik deze mededeelingen ontleen, zegt, dat het zeker niet overdreven is, wanneer men beweert, dat er in het land, het werk der verschillende kerken, die het werk der zending in Korea behartigen, mederekende, 30 000 avondmaalgangers gevonden worden De Presbyteriaansche zendelingen in Korea achten 20 nieuwe zendelingen noodig om het werk te behartigen. Wie is er, die met het oog op dit werk des Heeren in Korea nog den moed heeft te beweren, dat de zending onvruchtbaar is?

Te New York is men krachtig opgetreden tegen de verwijdering van den Bijbel als een „sectarisch" boek uit de openbare scholen dier stad. Natuurlijk hebben de joden Gods woord aldus genoemd. Daarentegen komt het bericht uit Chicago dat de „Board of education" (het schoolbestuur), besloten heeft den Bijbel uit de scholen te weren. Dr. Stolz, een der Rabbijnen van de joden, heeft er openlijk zijn vreugde over uitgesproken, dat men dien stap gedaan heeft. De Joden mag men niet ergeren; of Christenen het al betreuren dat de Bijbel van de openbare school verwijderd word is minder erg.

De Hope voegt hieraan toe:

»Het is eigenaardig, hoe de sucht om den Christus te weren uit onze publieke scholen, overal uitbreekt als eene besmettelijke ziekte. In Cincinnati maken de Joden en Jodengenooten zich op om een aanval te doen op dit bolwerk van ons Christelijk nationaal leven, en ook in de nieuw gebouwde stad Gary, Indiana, beveelt de autocraat, de burgemeester der stad, zonder zelfs den Board van opvoeding om raad te vragen, dat al wat naar sektarisme riekt, uit de school verbannen moet worden.

Winckel.

Voor Kinderen.

DE KLEINKINDEREN.

XIX.

Bij de pleegouders.

Terwijl moeder alzoo in eenzaamheid haar dagen sleet, vertoefden haar kinderen onder het vreemde dak, waar men echter zoo veel mogelijk trachtte hun het gemis van moeders zorg en liefde te vergoeden.

Gemakkelijk was de taak van Lefèbvre en zijn vrouw niet. Wel waren Marie en Elisabeth zeer gezeggelijk en in gehoorzaamheid opgevoed, maar er deden zich hier allerlei moeiten voor, die veel wijsheid vereischten. De meisjes b.v. vroegen gedurig naar moeder, begrepen volstrekt niet, waarom die wegbleef, en zaten soms te weenen als zij aan haar dachten. Dan kostte het moeder Lefèbvre veel moeite de kleinen te troosten en te bemoedigen. Wel kon ze hun vertellen, dat het niet goed zou zijn als moeder kwam, dat het zoodra mogelijk zou gebeuren en zoo meer, maar de kinderen waren nog te jong om hun veel meer dan dat te zeggen en bovendien zou dat gevaarlijk geweest zijn met het oog op anderen.

Maar nog veel grooter was de swarigheid, om voor de veiligheid der kinderen te zorgen. Daar de oude heden de eenige Protestanten in Artot waren, hadden ze weinig omgang met hun dorpsgenooten, met welke ze echter op goeden voet stonden. Doch hoe weinig bezoek er ook op de hoeve kwam, geheel verborgen kon de aanwezigheid der twee nieuwe, jeugdige bewoonsters op den duur niet blijven.

Zoo gebeurde het, dat Lefèbvre nu en dan werd gevraagd wie de meisjes waren, doch dan antwoordde hij zoo kalm mogelijk: „'t Zijn twee ongelukkige kinderen, die geen vader meer hebben, en die nu bij ons voor een poos een onderkomen vinden. Zij komen uit een andere streek." Met dit antwoord stelden de lieden zich tevreden, die even als te Grenville en te Luneray, de enkele verspreide Protestanten met rust lieten. De vervolging ging uit van de priesters en de regeering, die aan de zijde van Rome stond. Lang evenwel zou dat laatste niet meer duren.

Gelukkig evenwel, dat de vervolgers niet van Lefèbvre afwisten, en de menschen van het dorp hen ook niet aan de vijanden verrieden.

Intusschen waren hij en zijn vrouw zoo wijs geweest, den meisjes duidelijk te maken, dat er nog altijd booze menschen waren, die hun kwaad wilden doen. De arme kinderen die de reis door het bosch niet vergeten konden, onthielden goed wat hun pleegouders zeiden. 't Was eigenlijk nooit uit hun gedachten, en maakte hen veel ernstiger dan meisjes van acht, negen jaar anders zijn. Zoo zorgden zij dan ook zeer goed te letten op den ernstigen raad hun gegeven, dat zij nooit uit moesten gaan,